

УДК 004(430)+655.4.5(477)(0.041)

СПІВПРАЦЯ «DEUTSCHE WELLE» ТА УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА:
НОВІ МОЖЛИВОСТІ МЕДІЙНИХ СПЕЦПРОЄКТІВ

І. М. Ципердюк

*Приватний вищий навчальний заклад
«Університет Короля Данила»,
вул. Є. Коновальця, 35, Івано-Франківськ, 76000, Україна*

У статті проаналізовано спецпроект української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz», присвячений ушануванню століття з дня народження поета Пауля Целана. Показано, як європейський ЗМІ та видавництво сучасної літератури впродовж тривалого часу спільно здійснюють промоцію важливої культурної події. Проаналізовано один із можливих варіантів роботи в цьому напрямі, а також те, наскільки ефективною є така взаємодія для популяризації спільної культурної спадщини різних народів.

Досліджено, як у спецпроекті української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz» українські та німецькомовні письменники намагалися інтерпретувати творчість поета з погляду сучасності.

Розглянуто можливості спецпроекту для задоволення сучасних вимог медіаринку. Продемонстровано, що реалізація спецпроекту українською редакцією «Deutsche Welle», а також аналогічних проєктів українськими редакціями закордонних мовників засвідчує важливість дослідження цього особливого за функціями, темами та проблематикою контенту.

Ключові слова: *українська редакція «Deutsche Welle», видавництво «Meridian Czernowitz», медійний спецпроект, Пауль Целан, поет, есей.*

Постановка проблеми. Із часу відновлення української незалежності держава ніколи не підтримувала національної культури належним чином. Не є винятком у цьому контексті також українська література. Чимало талановитих вітчизняних літераторів дотепер практично невідомі читачам. Зважаючи на це, популяризація творчості письменників, які писали іншими мовами і творили на території нинішньої України, залишається здебільшого заслугою окремих ентузіастів-перекладачів, приватних культурних інституцій, видавництв і зрідка окремих масмедіа.

Українська редакція «Deutsche Welle» у співпраці з чернівецьким видавництвом «Meridian Czernowitz» підготувала спецпроект, присвячений століттю з дня народження поета Пауля Целана: «Його ім'я добре відоме німецькомовному читачу, а творчість увійшла до світового поетичного канону. Однак далеко не всі українці знають, що Пауль Целан – один із найвидатніших німецькомовних поетів ХХ століття – народився і виріс у Чернівцях» [1]. Спецпроект покликаний привернути увагу ширшої аудиторії до життя і творів геніального поета.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До інформаційних продуктів, на які зростає попит, належать спецпроекти, оскільки вони слугують, як слушно зазначає Т. Г. Бондаренко, одним «з ефективних способів поліпшення кількісного та якісного наповнення в ЗМІ», «є інформаційно привабливими, фокусують увагу споживача на певній проблемі, дають змогу всебічно проаналізувати порушене питання, впливають на аудиторію, формуючи, зокрема, її інформаційну компетентність» [2, с. 193]. Останнім часом науковці дедалі більше звертають увагу на використання в роботі ЗМІ спецпроектів як одного зі способів висвітлення важливих питань української історії та сьогодення [3]. Українські редакції «BBC NEWS / Україна» та радіо «Свобода», використовуючи можливості конвергентних ньюзрумів, реалізують різноманітні спецпроекти. «BBC NEWS / Україна» з 2005 року здійснює спецпроект «Книга року BBC», покликаний визначати найкращі твори сучасної української літератури. Українська редакція радіо «Свобода» підготувала цілу низку як одноразових, так і тривалих спецпроектів: «Голодомор-Геноцид 1932 – 1933 років», «Розкуркулення», «Українська революція 1917 – 1921», «Чорнобиль», «Історія радіо Свобода», «Кримські санкції», «Донецький аеропорт», «Сандармох», «Українська гелсінська група», «Волинська трагедія», «Листи з окупованого Донбасу», «1989: як падав комунізм на Сході Європи» та ін. [4, с. 216–217].

Трагічна доля та творчість геніального поета Пауля Целана є предметом сотень робіт науковців із різних країн. В українському науковому дискурсі найавторитетнішим фахівцем у цьому напрямку є доктор філологічних наук, професор, перекладач творів поета – П. Рихло (див., напр.: [5]). Окрім нього, художню спадщину П. Целана також вивчало та інтегрувало чимало українських літературознавців, перекладачів та письменників: М. Бажан, Л. Цебенко, Н. Ксьондзик, Ю. Андрухович, С. Жадан та ін. У вітчизняних ЗМІ різні аспекти життя та творчості П. Целана висвітлювали журналісти: Ю. Гусар, В. Радзівська, Г. Улюра, Л. Шутяк, В. Шандро та ін. Вважаємо, що на часі є розгляд результативності співпраці журналістів та письменників у межах спільного проекту на перетині журналістики та літератури.

Мета статті. Метою нашого дослідження є ґрунтовний аналіз спільного спецпроекту української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz», присвяченого Паулю Целану, та з'ясування ефективності такої співпраці для популяризації спільної культурної спадщини різних народів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна телерадіокомпанія «Deutsche Welle» згідно з німецьким законодавством веде мовлення винятково за кордоном. Одним із її пріоритетів є налагодження тісної співпраці та глибоких культурних зв'язків між народами. Особливої ваги це завдання набуває в сучасних реаліях – ведення гібридних війн, активного поширення політичного популізму та маргіналізації справжніх громадянських авторитетів. Журналісти «Deutsche Welle» демонструють, як важливо «в часи глобалізації, інтеграції, жорсткої ринкової конкуренції та спільного інформаційного простору бути ексклюзивним щодо подачі фактів та інтерпретації подій, постійно вдосконалювати виробничий процес і налагоджувати міжкультурний діалог, що, безперечно, є характерною особливістю телерадіокомпанії “із серця Європи”» [6, с. 27].

Співпраця української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz» у межах спецпроєкту, присвяченого відзначенню століття з дня народження Пауля Целана, стала черговим кроком щодо утвердження політики телерадіокомпанії в напрямку міжнаціонального порозуміння, віднаходження спільних історичних тем та постатей, що об'єднують різні народи.

В останні десятиліття завдяки стрімкому поширенню інтернету інформація поширюється в небачених дотепер обсягах. Численні повідомлення та новини стали дуже короткими, увагу аудиторії намагаються привернути бодай на рівні заголовків. Процесу «кліпізації» інформації активно сприяють також соціальні мережі.

Авторитетні масмедіа, паралельно з використанням нових технологій, незважаючи на високу конкуренцію на медійному ринку, усе ж не відмовляються від підготовки глибоких аналітичних програм і статей, проведення складних журналістських розслідувань тощо.

Для українських редакцій закордонних радіостанцій, частина з яких зараз продовжує роботу у форматі інтернет-сайтів, поряд із активним використанням згаданих жанрів особливої ваги набув спецпроєкт: «Якісний контент, краса форми та інтерактивність роблять спецпроєкти ефективним інструментом для бізнесу, ЗМІ та культурних інституцій» [7].

Відкриття українським читачам умисно забутих у радянський час письменників та їхньої творчості – надзвичайно важливе завдання не лише для відродження й повного відновлення національної культури та літератури, але й для повноцінного функціонування всього державного механізму, у якому культура має першочергове значення. Спецпроєкт української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz», присвячений ушануванню століття з дня народження поета Пауля Целана, демонструє один із можливих варіантів роботи в цьому напрямку, коли промоція важливої культурної події впродовж тривалого часу спільно здійснюється авторитетним європейським ЗМІ та видавництвом сучасної літератури.

Першим досвідом української редакції «Deutsche Welle» щодо підготовки спецпроєктів у сфері культури стала серія матеріалів, розміщених на сайті в грудні 2018 року. Це були статті про найважливіші переклади українською мовою літературних творів німецької класики та сучасних авторів. Спецпроєкт тривав упродовж тижня: щодня на сайті з'являлися публікації, у яких розповідалося про найвагоміші події в біографії митця, зміст твору, обставини, що супроводжували його написання, а також інформація про те, якого року та яке українське видавництво опублікувало переклад.

Спецпроєкт, присвячений відзначенню століття з дня народження Пауля Целана, став своєрідним продовженням роботи української редакції «Deutsche Welle» у цьому форматі. Українська редакція «Deutsche Welle» для спецпроєкту обрала для співпраці чернівецьке видавництво «Meridian Czernowitz», одним із творців якого є письменник і радіожурналіст І. Померанцев і яке впродовж багатьох років послідовно займається популяризацією творчості П. Целана. Навіть назва видавництва не випадкова: вона корінням сягає творчості поета, що називав рідне

місто «мій чернівецький меридіан». У житті та творчості письменника перетнулися історичні шляхи кількох народів. Поет народився в Чернівцях, писав німецькою, а завершив свій життєвий шлях у Франції. Пауль Целан – єврей за національністю, який постійно згадував рідну Буковину і писав мовою країни, що знищила не лише його сім'ю, але й спричинила одну з найбільших трагедій Другої світової війни – Голокост. Це згодом стало головною темою його поезій, а також основною причиною замовчування творчості П. Целана в радянський час. І. Померанцев, що провів дитинство та юність у Чернівцях і вважає його рідним містом, так згадує ці роки: «...варварство – це відсутність пам'яті, пам'яті історичної культурної. У цьому не було нашої провини. Пам'яті нас позбавили. Я вперше почув про Пауля Целана, коли його ім'я занесло в Чернівці київськими вітрами. Лише потім я познайомився в Чернівцях із людьми, які вчилися з Целаном, дружили з ним» [8, с. 184]. Згодом саме І. Померанцев став одним із основних промоторів увіковічення імені та спадщини геніального європейського митця не лише в Чернівцях, але й в Україні загалом.

Українська редакція «Deutsche Welle» та видавництво «Meridian Czernowitz», здійснюючи спільний спецпроект, поставили собі за мету промоцію життя та творів одного з найвидатніших німецькомовних поетів, який народився і пройшов етап становлення в Україні. Кураторка щорічного поетичного фестивалю «Meridian Czernowitz» Є. Лопата так пояснює необхідність реалізації такого спільного медійно-літературного спецпроекту: «Чернівці колись вважалися таємною поетичною столицею Європи, тут жили і працювали геніальні літератори, згадки про яких було насильницьки вилучено з історії Буковини з приходом румунського режиму, а потім – радянської влади» [1]. П. Целан – найвидатніший автор у цьому переліку.

Есеї сучасних письменників, що увійшли до спецпроекту, розміщувалися на сайті української редакції «Deutsche Welle» упродовж місяця: із середини листопада до середини грудня 2020 року в розділі «Культура і стиль життя». Загалом у спецпроекті взяло участь 11 авторів. Продовженням літературно-медійної кооперації стала видана 2021 року на замовлення Міжнародної літературної корпорації «Meridian Czernowitz» німецько-українська антологія «Пауль Целан 100», у якій було представлено есеї семи українських та семи німецькомовних сучасних літераторів. Анотація до антології засвідчує, що її головна місія суголосна з метою, задекларованою свого часу спецпроектом української редакції «Deutsche Welle»: «Книжка <...> покликана зберегти думки, переконання, позиції, оцінки та художній аналіз життя і творчості Пауля Целана – одного із найзнаковіших німецькомовних поетів минулого століття. Написані різними поетами із різних країн, есе перегукуються між собою, підхоплюють раніше озвучену думку, продовжують її та поглиблюють. Зібрані під однією обкладинкою, ці тексти відображають сприйняття Пауля Целана літераторами XXI століття...» [9]. Прикметно, що до спецпроекту української редакції «Deutsche Welle» увійшли есеї лише чотирьох німецькомовних авторів (Макса Чоллека, Александру Булуца, Рона Вінклера, Його Тавади), в антології додалися твори ще трьох літераторів (Нори Боссонг, Данієли Данц, Клауса Райхерта), натомість есеї усіх сімох українських авторів (Юрія Андруховича, Сергія Жадана, Оксани Забужко, Катерини Калитко, Андрія Любки,

Тані Малярчук, Ігоря Померанцева) розміщені як на сайті «Deutsche Welle», так і в книжці. І це не випадково. Пауль Целан належить до народу, який подібно до українців зазнав колосальних людських втрат. Вершиною страждань євреїв став Голокост, жертвами якого були батьки поета, а сам він цілком випадково уникнув цієї жахливої долі. Відтоді тема Шоа – Катастрофи, як самі євреї називають Голокост, стала провідною у творчості Целана: «З кожним роком єврейська проблематика стала для нього дедалі важливішою. Я думаю, якщо мати за мету визначити “поета Голокосту”, то це і буде передусім Целан» [10].

Сучасні українські письменники, нащадки народу, що також пережив геноцид – Голодомор, зуміли знайти потрібні слова, щоби детально відрефлексувати обставини життєвого та поетичного шляху поета, який народився на українській землі, де відбулося його становлення, де після знищення батьків розпочався його власний трагічний шлях, що завершився через кілька десятків років самогубством у Парижі: «... мені згадалася людина, яка теж була упослідженим біженцем, а тепер її вважають найвидатнішим поетом століття, на її честь називають міжнародні фестивалі й видавництва, ставлять пам'ятники і вручають премії. Адже з усіх іпостасей Целана найвизначальнішою мені здається саме ця: біженець. Уже потім – поет, єврей, філософ, буковинець, перекладач, людина ХХ століття» (А. Любка) [11].

Пауль Целан «писав мовою убивць власної матері, проте поставив собі надзавдання змінити її – цієї мови – природу і таким чином позбавив німецьку літературу страшного повоєнного оніміння» (К. Калитко) [12]. Спецпроект української редакції «Deutsche Welle» дуже делікатно й водночас відверто голосами сучасних письменників продовжує також проговорення болючої теми для німецького народу – часу панування націонал-соціалізму, наслідком якого стали мільйонні жертви. Однією з них був геніальний Пауль Целан: «За кілька років до того, як піти з життя, поет, котрого в Європі нагороджували літературними преміями, написав, що втомився жити на “цьому благословенному Заході”. І додавав: “Краще б я залишився під буками моєї батьківщини”» [13].

У спецпроекті української редакції «Deutsche Welle» та видавництва «Meridian Czernowitz» вдалося показати не лише творчість Пауля Целана в рецепції сучасних українських і німецькомовних письменників, але й те, як у долі поета переплелися долі різних народів – євреїв, українців, німців, румунів, австрійців, французів; продемонструвати спільне минуле європейців, що пережили трагедію Другої світової війни, та перспективу, яку показує мистецтво, що ошляхетнює людське життя, дає можливість знайти шляхи для порозуміння, співжиття, співпраці.

Висновки. Інтенсивний розвиток сучасних комунікацій створив запит на появу нових форматів, які ефективно доносять інформацію аудиторії. Спецпроект української редакції «Deutsche Welle» спільно з видавництвом «Meridian Czernowitz», присвячений століттю з дня народження Пауля Целана, продемонстрував ще один приклад застосування нових можливостей для задоволення сучасних вимог медіаринку. Кооперація ЗМІ та видавництва дала змогу підготувати інтелектуальний продукт високого рівня. Знані вітчизняні та німецькомовні письменники, надавши свої твори для спецпроекту, виступили в ролі

медійників, а українська редакція «Deutsche Welle» – у ролі культурної інституції, яка презентувала віртуальну літературну антологію, на сторінках якої читачі разом із митцями розмірковують над художньою спадщиною і трагічним життям геніального європейського поета, осмислюють те, як у його біографії та творчості переплелися долі різних народів.

Підготувавши оригінальний спецпроект, українська редакція «Deutsche Welle» продемонструвала свою здатність відповідати основним вимогам сучасного інформаційного поля, реалізовувати програми, які вже здійснюють інші українські редакції закордонних мовників.

Спецпроект української редакції «Deutsche Welle» (як і аналогічні проекти українських редакцій закордонних мовників) засвідчує важливість подальшого дослідження цього особливого за функціями, темами та проблематикою контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. До 100-річчя Пауля Целана: есеї. URL: <https://p.dw.com/p/3lgfb> (дата звернення: 20.10.2021).
2. Бондаренко Т. Г. Інформаційний онлайн-спецпроект для медіааудиторії: поняття, типологія, вплив. Поліграфія і видавнича справа. 2016. № 1 (71). URL : <http://pvs.uad.lviv.ua/uk/articles/information-online-special-project-for-media-audience-concept-typology-and-impact/> (дата звернення: 20.10.2021).
3. Ципердюк І. М. Спецпроект «Українська гельсінська група» радіо «Свобода» як зразок можливостей конвергентного ньюзруму. Соціальні комунікації: фундаментальні парадигми розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24-25 вересня 2021 р.). Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2021. С. 18–24.
4. Ципердюк І. М. 30-річчя падіння комунізму на Сході Європи у програмах українських редакцій «Голосу Америки», BBC, DW, радіо «Ватикан» і «Свобода». Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. № 5. Т. 32 (71). Ч. 2. С. 215–219.
5. Рихло П. Поетика діалогу. Творчість Пауля Целана як інтертекст. Київ : Дух і літера, 2021. 424 с.
6. Из сердца Європи: «Німецька хвиля» в Україні : посібник для студ. Ін-ту журналістики / за заг. ред. О. Гояна, Я. Янковського. Київ : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Веселка, 2009. 144 с.
7. Создание спецпроектів в digital. URL: <https://britishdesign.ru/courses/multimediyyny-storitelling/> (дата звернення: 20.10.2021).
8. Померанцев І. КГБ та інші... Київ : Грані-Т, 2009. 240 с.
9. «Пауль Целан 100» – німецько-українська антологія. URL: <https://www.meridiancz.com/blog/paul-celan-100/> (дата звернення: 20.10.2021).
10. Улюра Г. У пошуках ідеального співрозмовника: Петро Рихло – Пауль Целан. URL: <https://zbruc.eu/node/71225> (дата звернення: 20.10.2021).
11. Андрій Любка до 100-річчя Пауля Целана: Біженець, який утік від себе. URL: <https://p.dw.com/p/3ltX7> (дата звернення: 20.10.2021).

12. Катерина Калитко до 100-річчя Пауля Целана: Розколупування рани. URL: <https://p.dw.com/p/3IK0M> (дата звернення: 20.10.2021).
13. Радзівєвська В. Пауль Целан наклав на себе руки у Парижі. URL: https://gazeta.ua/articles/history-newspaper/_paul-celan-naklav-na-sebe-ruki-u-parizhi/363626 (дата звернення: 20.10.2021).

REFERENCES

1. Do 100-richchia Paulia Tselana: esei. Retrieved from <https://p.dw.com/p/3lgbf> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
2. Bondarenko, T. H. (2016). Informatsiinyi onlainovyi spetsproekt dlia media audytorii: poniattia, typolohiia, vplyv: Polighrafija i vydavnycha sprava, 1 (71). Retrieved from <http://pvs.uad.lviv.ua/uk/articles/information-online-special-project-for-media-audience-concept-typology-and-impact/> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
3. Tsyperdiuk, I. M. (2021). Spetsproiekt «Ukrainska helsinska hrupa» radio «Svoboda» yak zrazok mozhyvostei konverhentnoho niuzrumu: Sotsialni komunikatsii: fundamentalni paradyhmy rozvytku: Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Kyiv, 24-25 veresnia 2021 r.). Kyiv : Tavriiskyi natsionalnyi universytet imeni V. I. Vernadskoho, 18-24 (in Ukrainian).
4. Tsyperdiuk, I. M. (2021). 30-richchia padinnia komunizmu na Skhodi Yevropy u prohramakh ukrainskykh redaktsii «Holosu Ameryky», BBC, DW, radio «Vatykan» i «Svoboda»: Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnogo universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka, 5, 32 (71), 2, 215–219 (in Ukrainian).
5. Rykhlo, P. (2021). Poetyka dialohu. Tvorchist Paulia Tselana yak intertekst. Kyiv : Dukh i litera (in Ukrainian).
6. Hoian, O., & Yankovskyi, Y. (2009). Iz sertsia Yevropy: «Nimetska khvyliia» v Ukraini: posibnyk dlia stud. In-tu zhurnalistyky. Kyiv : Kyiv. nats. un-t imeni Tarasa Shevchenka, Veselka (in Ukrainian).
7. Sozdanie spetsproektov v digital. Retrieved from <https://britishdesign.ru/courses/multimediy-nyy-storitelling/> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Russian).
8. Pomerantsev, I. (2009). KHB ta inshi... Kyiv : Hrani-T (in Ukrainian).
9. «Paul Tselan 100» – nimetsko-ukrainska antolohiia. Retrieved from <https://www.meridiancz.com/blog/paul-celan-100/> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
10. Uliura, H. U poshukakh idealnogo spivrozmovnyka: Petro Rykhlo – Paul Tselan. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/71225> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
11. Andrii Liubka do 100-richchia Paulia Tselana: Bizhenets, yakyi utikav vid sebe. Retrieved from <https://p.dw.com/p/3ltX7> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
12. Kateryna Kalytko do 100-richchia Paulia Tselana: Rozkolupuvannia rany. Retrieved from <https://p.dw.com/p/3IK0M> (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).
13. Radziivska, V. Paul Tselan naklav na sebe ruki u Paryzhi. Retrieved from https://gazeta.ua/articles/history-newspaper/_paul-celan-naklav-na-sebe-ruki-u-parizhi/363626 (data zvernennia: 20.10.2021) (in Ukrainian).

COOPERATION BETWEEN DEUTSCHE WELLE AND UKRAINIAN PUBLISHING HOUSE: NEW OPPORTUNITIES FOR MEDIA SPECIAL PROJECTS

I. M. Tsyperdiuk

*Private institution of higher education “King Danylo University”,
35, Yevhena Konovaltsia St., Ivano-Frankivsk, 76000, Ukraine
zduk@ukr.net*

The article analyses a special project of the Ukrainian editorial office of Deutsche Welle and Meridian Czernowitz publishing house, dedicated to the centenary of the birth of poet Paul Celan. It has been studied how the promotion of a significant cultural event has been carried out for a long time by the authoritative European media and the publishing house of modern literature. The cooperation between the Ukrainian editorial office of Deutsche Welle and the Meridian Czernowitz publishing house demonstrates one of the possible options for working in this direction. It is shown how effective such interaction is for the promotion of the common cultural heritage of different peoples.

The materials included in the special project are considered, it is found out how media-effective the works of modern writers, aimed at popularizing the biography and works of Paul Celan, turned out to be. It is alleged that the cooperation between the Ukrainian editorial office of Deutsche Welle and Meridian Czernowitz publishing house within the framework of the special project was another step towards establishing the television and radio company's policy regarding interethnic understanding, finding common historical themes and figures that unite different peoples.

It is shown that in the special project of Deutsche Welle and the Meridian Czernowitz publishing house Ukrainian and German-speaking writers tried to comprehend the poet's work from the modern point of view and demonstrated how the stories of different peoples intertwined – Jews, Ukrainians, Germans, Romanians, Austrians, French, who survived the tragedy of World War II, but also managed to find a perspective for understanding and cooperation through art.

The special project showed another example of applying new opportunities to meet the modern requirements of the media market. The cooperation between the media and the publishing house made it possible to prepare a modern high-level intellectual product. The analysis of the implementation of the special project by the Ukrainian editorial office of Deutsche Welle, as well as analogous projects of Ukrainian editorial offices of foreign broadcasters, shows the importance of further research of this unique content in terms of functions, topics, and issues.

Keywords: *Ukrainian editorial office of Deutsche Welle, Meridian Czernowitz publishing house, media special project, Paul Celan, poet, essay.*

Стаття надійшла до редакції 22.10.2021.

Received 22.10.2021.